

Ministerie van Financiën
De heer ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Onze referentie
2015-00016254/MHEEN

Den Haag
21 april 2015

Betreft
Reactie Verbond op rapport Commissie verzekeraars

Geachte heer Dijsselbloem,

Binnenkort zult u namens het kabinet een reactie geven op het rapport 'Nieuw leven voor verzekeraars' van de Commissie verzekeraars. Met het oog daarop willen we u graag informeren over onze reactie op dit rapport. Wij hopen dat u dit meeneemt in uw reactie richting de Tweede Kamer. In bijlage vindt u meer specifiek de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de commissie met onze reactie daarop. In deze brief willen we aangeven wat voor ons de belangrijkste accenten zijn voor het vervolg, waarover we later ook graag met u van gedachten willen wisselen.

De huidige omstandigheden zijn ook voor verzekeraars uitdagend om hun maatschappelijke rol op een verantwoordelijke wijze te blijven spelen. De Gedragscode Verzekeraars is hierbij ons uitgangspunt. Dit vraagt om aanpassingen en innovaties, waarmee de sector reeds langer volop bezig is. Het regelgevend kader van de sector is hierbij uiteraard ook relevant.

De conclusies en aanbevelingen bieden wat het Verbond betreft een goede uitgangspositie voor de verdere discussie over de rol en de taak van verzekeraars en het wegnemen van belemmeringen hierbij. Met een steeds verder terugtrekkende overheid doen zich voor de sector kansen voor. Vooral in de pensioensector en in een flexibel verzekeringsaanbod voor het groeiend aantal zelfstandigen zonder personeel. Zowel voor onze klanten en de overheid als voor de sector ligt hier een belang. Als Verbond zijn we ervan overtuigd dat we hier een belangrijke maatschappelijke rol te spelen hebben. Wij vragen u dit te onderschrijven en de voorstellen om de belemmeringen weg te nemen zoals door de commissie worden geconstateerd, over te nemen.

De commissie richt zich primair tot de overheid/wetgever, maar doet ook aanbevelingen aan verzekeraars zelf om actie te ondernemen, waarbij de overheid een faciliterende rol kan hebben bij wet- en regelgeving. In de bijlage is dit meer specifiek verwoord.

Een belangrijke notie in het rapport is de relatie tussen enerzijds de rol van verzekeraars in het afdekken van risico's en vermogensopbouw en anderzijds de rol van verzekeraars als lange termijn investeerders. Die twee rollen zijn sterk afhankelijk van elkaar en geven bij uitstek de maatschappelijke functie van verzekeraars weer. De commissie verwoordt dit als volgt: *“Juist in een samenleving met meer mobiliteit en minder vaste contracten kunnen verzekeringen helpen om een deel van de onzekerheid weg te nemen. Door de focus op de problemen van alle dag wordt wel eens vergeten dat we steeds langer blijven leven en dat juist voorzieningen voor de lange termijn van essentieel belang zijn voor een stabiele samenleving vandaag én morgen. Het kapitaal dat verzekeraars investeren in de economie steunt de groei en komt op termijn weer terug bij consument en overheid. Kortom, de verzekeringssector is uiterst belangrijk voor de structuur en toekomst van onze economie”*. Dit lijkt ons een essentiële vaststelling van de commissie, waarvan wij hopen dat deze terugkomt in de kabinetsreactie.

Deze notie wordt in het rapport onder meer vertaald naar de aanbeveling om een macroprudentieel kader voor verzekeraars te ontwikkelen. Dat is essentieel om de stabiliserende rol in de economie, zoals beschreven, te kunnen vervullen en om procyclische effecten zoveel mogelijk te beperken. Wij onderkennen ook dat met name de levenssector onder druk staat, onder meer als gevolg van toenemende concurrentie door de prijsverschillen met bancaire alternatieven die voortkomen uit verschillende toezicht kaders, de lage rente als gevolg van het rentebeleid van de ECB en de nasleep van reputatieschade rond beleggingsverzekeringen. Levensverzekeraars stellen zich in op krimpende volumes, hetgeen ook gevolgen heeft voor de werkgelegenheid. Evenals de commissie zien wij kansen en mogelijkheden om in de groeiende behoefte aan zekerheid en vermogensvorming te voorzien. Meer nog dan het zelf oprichten van een bank zien verzekeraars een eigen rol die past bij het business model van verzekeraars voor vermogensvorming op langere termijn. Hiervoor worden momenteel concrete voorstellen binnen de sector ontwikkeld, die mogelijk ook een faciliterende rol van de overheid vergen.

Het rapport van de commissie gaat niet of nauwelijks in op de dynamiek binnen de schadeverzekeringssector. Wij willen er op wijzen dat juist ook hier verzekeraars de komende jaren bij uitstek hun rol kunnen vervullen bij het verzekeren en omgaan met nieuwe trends als Big Data, cyber risks, hoogautonome voertuigen etc. Wij denken dat hier ook kansen liggen voor verzekeraars. Desgewenst kunnen wij u op dit punt nader informeren. In dit kader informeren wij u graag dat uw collega minister Kamp op 9 juni a.s. ons zogeheten Insurance Lab zal openen, Dit lab heeft tot taak de innovatie door verzekeraars verder aan te jagen.

Op een aantal punten kijken wij anders aan tegen de conclusies en aanbevelingen van de commissie. Met name bij de aanbevelingen over de verzekeringsunie en het herverzekeren van de claims die voortvloeien uit de beleggingsverzekeringen zetten wij de nodige kanttekeningen. Daarnaast constateren wij dat de commissie onze vaststelling niet deelt dat verzekeraars meer kapitaal dienen aan te houden dan banken voor identieke producten, waardoor het *unlevel playing field* op dit punt in onze optiek niet voldoende wordt geadresseerd.

Graag gaan wij als verzekeringssector met u verder in overleg over de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'R. Weurding', written in a cursive style. The signature is enclosed within a large, hand-drawn oval shape.

R. Weurding

Bijlage

1. Macroprudentieel kader

De commissie stelt dat Nederlandse verzekeraars voor belangrijke uitdagingen staan (krimpende markt, hoge concurrentie, lage rentabiliteit, lage rente, concurrentie met banksparen, hoge kostenniveaus en vertrouwensverlies). Verzekeraars spelen een belangrijke rol als lange termijn investeerder in de economie. Solvency II heeft effect op de beleggingsmix van verzekeraars. In huidige tijden van lage rente (en zwak presterende economie) beleggen verzekeraars risicoavers (en vice versa), hetgeen leidt tot procyclische effecten. De commissie beveelt aan dat een helder macroprudentieel toezichtkader voor verzekeraars wordt ontworpen, waarin macro-economische consequenties van micro prudentieel toezicht worden meegewogen.

Reactie Verbond

Het Verbond vindt het positief dat de commissie aanbeveelt om macro-economische consequenties mee te wegen in het micro prudentieel toezicht. Het is van belang dat verzekeraars een stabiliserende rol kunnen blijven spelen in de economie en dat procyclische effecten zoveel mogelijk worden beperkt. Als verzekeraars – ook in economisch slechte tijden (met aanhoudend lage rente) – op een prudente wijze kunnen blijven investeren in de Nederlandse en Europese economie, zal dit de economische groei ten goede blijven komen.

2. Omvang sector en werkgelegenheid

De levenmarkt is onderhevig aan grote veranderingen. De markt voor individueel leven zal blijven krimpen en door voortschrijdende technologische ontwikkelingen zal de werkgelegenheid in de hele sector dalen. Hieruit volgt ook de noodzaak tot verdere kostenbesparingen en rationalisaties.

Reactie Verbond

De ontwikkelingen binnen de verzekeringssector volgen elkaar snel op. Of de markt voor individuele levensverzekeringen in het huidige tempo zal blijven krimpen is mede afhankelijk van de bereidheid een prudentieel level playing field te creëren tussen vermogensopbouwende producten van banken en verzekeraars. Tegen de achtergrond van snel veranderende marktomstandigheden, toenemende wet- en regelgeving, economische tegenwind en teruglopende werkgelegenheid hebben de vakorganisaties CNV Dienstenbond, FNV Finance en De Unie met het Verbond van Verzekeraars het initiatief genomen om op sectorniveau een Sociale Agenda voor de middellange termijn te ontwikkelen. Rode draad in de agenda is de noodzaak voor zowel werkgevers als werknemers om de komende jaren te investeren in het vergroten van de arbeidsmarktwaarde van medewerkers.

3. Nieuwe pensioenproducten

De commissie beveelt aan om de kracht van verzekeringsproducten op de markt voor pensioenen te benadrukken. Volgens de commissie zouden verzekeraars zich meer op de kenmerken moeten concentreren die hen een aantrekkelijker optie maken boven een pensioenfonds.

De commissie ziet de in de hoofdlijnennota optimalisering wettelijk kader voor premie-overeenkomsten geopperde aanpassingen in het wettelijk kader als belangrijke verbeteringen in het

productaanbod dat (onder andere) verzekeraars kunnen voeren. De commissie beveelt dan ook aan dat de overheid in samenspraak met toezichthouders, verzekeraars en andere marktpartijen spoedig tot een uitwerking van de voorstellen in de hoofdlijnennota komt.

Een tweede mogelijkheid om het pensioenverzekeringsproduct verder te ontwikkelen, ziet de commissie in het mogelijk maken van 'zachtere' pensioenproducten die meer flexibiliteit bieden voor werkgevers en werknemers. Het product kan goedkoper worden aangeboden als werkgevers en werknemers meer keuze krijgen in de risico's die zij wel en niet willen nemen ten aanzien van hun pensioen. De commissie vindt het collectieve langlevensrisico hiervoor bijvoorbeeld geschikt.

De commissie stelt vervolgens dat het reeds mogelijk is voor verzekeraars om ook in de tweede pijler contracten aan te bieden waarbij de ingangsdatum meebeweegt met de levensverwachting, zoals bijvoorbeeld ook bij de AOW het geval is. De commissie beveelt aan de technische uitwerking van het voorstel dat (de ingangsdatum van) de aanvullende pensioenuitkering gelijk loopt met de AOW-uitkering, verder te onderzoeken.

De huidige consolidatieslag in de pensioensector kan naar de mening van de commissie tot verschuivingen in de markt leiden.

Reactie Verbond

Het Verbond ziet, net als de commissie, toekomst voor (verbeterde) premieovereenkomsten. De hoofdlijnennota over de optimalisering van premieovereenkomsten wordt nu uitgewerkt, mede in samenspraak met de verzekeringssector. Het Verbond vindt het net als de Kamer zeer belangrijk dat het wetsvoorstel voor 1 juli 2015 wordt ingediend.

Het is daarnaast van belang dat rechtstreeks verzekerde regelingen waarin de pensioenleeftijd kan meebewegen met de AOW, mogelijk worden gemaakt. Ook werkgevers en werknemers die kiezen voor de zekerheid van een regeling onder het Solvency II regime, hebben deze wens meerdere malen naar voren gebracht omdat zij dan meer keuzemogelijkheden krijgen ten aanzien van de invulling van hun pensioencontract. Zonder een wijziging van de Pensioenwet en de Wet op de loonbelasting 1964 kan de pensioenrichtleeftijd van opgebouwde pensioenaanspraken niet worden aangepast. Met het ministerie gaan wij graag in overleg over een wetswijziging.

4. Producten voor zzp'ers

De politiek maakt zich zorgen over de beperkte verzekeringsgraad (AOV) en pensioenopbouw onder zzp'ers. De commissie geeft aan dat gezien de heterogeniteit van de doelgroep, een 'one-size fits all' oplossing niet voor de hand ligt. De commissie onderkent dat er een risico is op onverzekerbaarheid van bepaalde categorieën. Hieronder verstaat de commissie weigering, uitsluitingen en (zeer) hoge premies. Uit cijfers van ZZP Nederland blijkt dat tien procent van de zelfstandigen is afgewezen vanwege gezondheid, leeftijd of beroep. Ook onderkent de commissie dat er een groep is die zich bewust niet verzekert. Bijvoorbeeld omdat er geen verzekerd belang is. Of omdat men voldoende andere inkomsten heeft. De commissie concludeert dat het niet verzekeren door grote groepen op termijn het gevaar inhoudt dat er ongewenst grote druk op publieke middelen gaat ontstaan.

De commissie ziet kansen voor de verzekeringsmarkt als het gaat om de verzekerbaarheid van zelfstandigen: gezien de heterogeniteit van de groep is het noodzakelijk dat de afzonderlijke situatie van elke zzp'er gezien wordt. De sector kan verzekeringen ontwikkelen die op maat gesneden zijn,

die aansluiten op de specifieke behoeftes van zzp'ers en die bovendien betaalbaar zijn.

Een deel van de zzp'ers heeft bewust gekozen voor het zelfstandig ondernemerschap en is ook in staat om voor arbeidsongeschiktheid iets te regelen. Gedwongen of schijnzelfstandigen zijn grotendeels onderverzekerd. Bij nieuwe initiatieven zijn de signalen vanuit zzp-organisaties over de wenselijkheid van een verplichting uiteenlopend. De commissie ziet een verzekeringsplicht (of verplichte pensioenopbouw) voor zelfstandigen niet als oplossing voor de gesignaleerde ontwikkelingen.

Voor de problematiek van onderverzekerdheid rond gedwongen of schijnzelfstandigen moet volgens de commissie de oplossing gevonden worden in maatregelen die uitwassen tegengaan. Het vinden van dergelijke maatregelen ligt echter buiten het bereik van dit onderzoek. Ook voorlichting is van belang: hier kan het intermediaire kanaal aan rol spelen. De sector kan verzekeringen ontwikkelen die op maat gesneden zijn, die aansluiten op de specifieke behoeftes van zzp'ers en die bovendien betaalbaar zijn. Bijvoorbeeld verzekeringen met een tijdelijke dekking (niet tot aan de pensioenleeftijd), waardoor een periode van omscholing wordt gedekt. Dergelijke producten zouden in toenemende mate in een behoefte kunnen voorzien. Als daarbij maar vanuit het klantbelang redelijke keuzes worden gemaakt en duidelijk wordt gecommuniceerd op welke wijze de dekking beperkt is om zo de betaalbaarheid van de verzekering te borgen.

Reactie Verbond

Het Verbond steunt de analyse van de commissie dat een deel van de zelfstandigen zich bewust niet heeft verzekerd. Uit ons discussiepaper 'maximale toegang voor zelfstandigen' (2014) blijkt dat zelfstandigen niet altijd een verzekerd belang hebben, en dat de zelfstandigen vaak niet afhankelijk zijn van het inkomen dat hij als zelfstandige verdient.

Het Verbond ziet echter ook dat de huidige verzekeringsgraad zowel politiek als maatschappelijk als ongewenst wordt gezien. Tevens dat de AOV voor zelfstandigen met een (ver)hoog(d) risicoprofiel moeilijker bereikbaar kan zijn. Echter, een afwijzing of aangepast aanbod hoeft in onze ogen niet te leiden tot een onverzekerbare situatie. In de huidige situatie is er voor alle zelfstandigen een betaalbare arbeidsongeschiktheidsdekking beschikbaar. De markt biedt bijvoorbeeld een breed scala aan producten om aan te sluiten op de diversiteit in klantbehoeften, en tevens zijn er zowel private als publieke vangnetvoorzieningen

Het Verbond is het eens met de commissie dat een verzekeringsplicht voor zelfstandigen voor arbeidsongeschiktheid niet de oplossing is voor de gesignaleerde ontwikkelingen. Ook zijn wij positief over de aanbeveling om verzekeringen te ontwikkelen die op maat gesneden zijn en die

5. Helderheid over producten, onderscheid tussen verzekeraar en bank en verzekeraars richten eigen bank op

De commissie beveelt aan dat er helder onderscheid wordt gemaakt tussen wat een verzekeringsproduct en een bankproduct behelst. Verzekeraars dienen hun producten duidelijk als verzekeringen te markeren die grotere zekerheden bieden dan andere financiële producten. Hoewel dit mogelijk duurdere producten zijn, kan hiermee volgende de commissie wel worden voorzien in een reële consumentenbehoefte voor de lange termijn.

De commissie stelt dat het ongelijke speelveld het resultaat is van enerzijds het andere bedrijfsmodel (grotendeels gerechtvaardigd, conform eerdere berichten hierover van Financiën en DNB) en anderzijds een samenloop tussen de balanswaardering op marktwaarde (en banken op boekwaarde) en het ongunstige economische klimaat (lage rente). De commissie stelt dat

verzekeraars ook bepaalde voordelen kennen (bijv. diversificatie, geen additionele kapitaaleisen voor systeemrelevantie). Daarnaast stelt de commissie dat met de introductie van Solvency II een belangrijke stap wordt gezet richting een meer gelijke behandeling van verzekeraars en banken. (hoewel banken onder Bazel III slechts een beperkt deel van de balans op marktwaarde moeten waarderen)

De commissie constateert dat door Solvency II het risicodragend financieren van de reële economie moeilijker wordt door de hogere solvabiliteitseisen. Verder geeft de commissie aan dat de matching adjustment (MA) en volatility adjustment (VA) kunnen worden gebruikt om cyclische effecten op te vangen.

Tot slot geeft de commissie nog aan dat zij de prudentiële eisen niet als een belemmering ziet voor verzekeraars maar als een indicatie van een andere focus, namelijk het bieden van zekerheid door het afdekken van risico's voor klanten.

Reactie Verbond

Voor een deel kunnen verschillen in toezicht worden verklaard door de verschillen in bedrijfsmodellen. Maar niet alle verschillen kunnen hierdoor worden verklaard. Uit het Towers Watson onderzoek bleek dat verzekeraars voor vermogensopbouwende producten met zwaardere kapitaaleisen en dus hogere kosten geconfronteerd worden dan banken. Het is positief dat de commissie constateert dat door Solvency II het risicodragend financieren van de reële economie moeilijker wordt door de hogere solvabiliteitseisen. Dit gaat mogelijk ten koste van investeringen die economische groei bevorderen.

Binnen Solvency II kunnen de MA en de VA inderdaad enige verlichting bieden. De precieze werking / toepassingsmogelijkheden/ impact van met name de MA is echter momenteel nog niet (geheel) duidelijk. Het is terecht dat de commissie aangeeft dat het van belang is dat de toezichthouder het macroprudentieel perspectief hierin meeweegt (zodat procyclische effecten worden beperkt). Het is derhalve goed dat de commissie erkent dat bepaalde maatregelen die voor de banksector stabiliserend werken, juist een destabiliserend effect hebben op de verzekeringssector (zoals bijvoorbeeld een renteverlaging).

Een aantal grote verzekeraars heeft het relatieve voordeel voor banken proberen te benutten door zelf een bank op te richten. Voor kleinere verzekeraars is dit economisch niet haalbaar, hetgeen betekent dat zij niet op dit marktsegment kunnen opereren, dan wel allianties moeten vormen. Voor een divers aanbod waarbij ook vermogensopbouwende verzekeringsproducten tegen een concurrerende prijs kunnen worden aangeboden, is het essentieel dat de aspecten van het ongelijke speelveld die niet direct aan verschillen tussen producten kunnen worden toegerekend, weggenomen worden.

Helderheid over het specifieke karakter van verzekeringsproducten versterken wij met de ontwikkeling van zogeheten verzekeringskaarten: informatieoverzichten waarbij de relevante kenmerken van verzekeringen in een uniform overzicht worden geplaatst, die door verzekeraars per verzekering kunnen worden ingevuld. Doel hiervan is dat voor de klant duidelijk wordt wat wel of niet gedekt is onder een specifieke verzekering. Bedoeling is dat deze verzekeringskaarten per 1 januari 2016 door verzekeraars zullen worden ingezet.

7. Arbeidsongeschiktheid

De commissie beveelt aan dat ofwel het speelveld gelijk dient te worden getrokken tussen UWV en

Reactie Verbond

Het Verbond kan zich vinden in de conclusies van de commissie. Momenteel is er geen sprake van een level playing field op de WGA-markt. Onlangs heeft minister Asscher aangekondigd om de koppeling van WGA vast en WGA flex een jaar uit te stellen, waarmee de invoering wordt verschoven naar 1 januari 2017. Hoewel dit uitstel de markt enige lucht geeft, blijven zorgen bestaan over de WGA-markt. Doordat werkgeverskeuzes in de praktijk vooral worden bepaald door de premieverschillen die voortkomen uit de verschillende systemen van dekking en premiedifferentiatie, kiezen zij niet voor de partij die hen het beste ondersteunt op het gebied van preventie en re-integratie, maar voor de financieel voordeligste optie voor de korte termijn. De huidige systeemkenmerken, en hiermee de verschillen in financieringsstelsels, sturen die keuze. Dit leidt tot een instabiel hybride stelsel waarin partijen onvoldoende geprikkeld worden om verantwoordelijkheid te nemen en in te zetten op volumebeheersing, en dus op effectieve preventie en re-integratie. De beoogde concurrentie tussen partijen op preventie en re-integratie komt daardoor onvoldoende van de grond. Het Verbond signaleert dat er fundamentele aanpassingen noodzakelijk zijn voor een effectief en stabiel hybride stelsel WGA en waarin de concurrentie zich richt op de vraag welke partij werkgevers en werknemers het beste ondersteunt bij re-integratie en preventie, en is daarover in constructief gesprek met de overheid.

particuliere verzekeraars, of de wet moet worden aangepast om het huidige hybride systeem te herzien.

8. Dialoog tussen sector en toezichthouders

De commissie meent dat intensievere dialoog en uitwisseling van personeel tussen toezichthouders en onder toezicht staande instellingen kan bijdragen aan beter wederzijds begrip, onder andere met betrekking tot de invulling van open normen. De commissie stelt dat de bezwaren vanuit de sector rondom open normen voornamelijk een sentiment weerspiegelen, omdat er volgens de commissie slechts beperkte en niet overtuigende concrete voorbeelden naar voren zijn gebracht.

Reactie Verbond

Het Verbond heeft vorig jaar een visie op toezicht gepubliceerd. Een constructieve dialoog met toezichthouders is essentieel voor het herstel van vertrouwen en een goed functioneren van de sector. Uitwisseling van personeel via bijvoorbeeld stages kan daarbij helpen. Het Verbond wil daar graag een coördinerende rol in vervullen en heeft deze wens eerder al geuit. Voor wat betreft de omgang van open normen is van belang dat toezichthouders niet op de stoel van de wetgever en de verzekeraar gaan zitten, maar focussen op hun kerntaak: toezicht houden. Voorkomen moet worden dat toezichthouders als regelgevers optreden. Het is juist van belang dat zij hun specifieke rol vervullen: toezien op de naleving van wetten en regels die de overheid heeft opgesteld. Gaat het om open normen, dan is het geven van guidance en good practices prima. Zeker als verzekeraars daar zelf om vragen.

9. Verzekeringsunie

De commissie vindt het belangrijk dat bij de implementatie van Solvency II en in de uitvoering van

Reactie Verbond

Op termijn heeft één Europese toezichthouder mogelijk de voorkeur boven de diverse nationale toezichthouders. Het Verbond vindt het op dit moment echter niet wenselijk en niet praktisch dat één EU-toezichthouder toezicht houdt op de vele verzekeraars in Nederland (meer dan 250). Alvorens in Europa ook maar serieus overwogen wordt om een EU-toezichthouder in te stellen, is het verstandig om eerst Solvency II verder te implementeren. Via lokale kwalitatief goede toepassing van Solvency II ontstaat er gaandeweg steeds meer convergentie binnen Europa. Daarbij komt ook, en dat zal op korte termijn niet veranderen, de meeste Nederlandse verzekeraars alleen in Nederland opereren. EU-toezicht op dergelijke verzekeraars heeft geen toegevoegde waarde: er is nauwelijks een Europese dimensie.

Kijkend naar de bankenunie gaat de commissie niet in op twee andere belangrijke onderdelen van een verzekeringsunie: namelijk een afwikkelingsmechanisme en een garantiestelsel. Deze kunnen ook niet één op één getransponeerd worden op de verzekeringssector.

het toezicht nationale regelgevers en toezichthouders gelijklopende eisen zoveel mogelijk eenduidig toepassen. De commissie is van mening dat de huidige coördinerende rol van EIOPA slechts in beperkte mate kan bijdragen aan een gelijk speelveld. De commissie beveelt daarom op termijn een centrale toezichtrol voor EIOPA in een Verzekeringunie aan.

10. Beleggingsverzekeringen herverzekeren

Het issue rondom de beleggingsverzekeringen wordt samengevat als kosten in-transparantie, te hoge kosten, hefboom- en inteerproblematiek en overmatige verwachtingen over het te behalen rendement. Daarbij merkt de commissie op dat de klant zelf het beleggingsrisico moet dragen, maar dat misselling moet worden gerepareerd. De commissie schrijft ook dat de consequenties van het issue wel in proportie moeten worden gezien.

De commissie constateert dat flankerend beleid niet heeft geleid tot beweging bij de klant. De commissie meldt dat resultaten bij NOP, hypotheek gebonden en lijfrenteclausule gebonden polissen achterblijven en verwijst hierbij naar de resultaten AFM rapportage oktober 2014. De commissie ziet de mogelijke claims van polishouders die onvoldoende gecompenseerd zijn als solvabiliteitsrisico. De commissie constateert dat door de grote omvang van het aantal en de heterogeniteit van beleggingsverzekeringen het niet eenvoudig is om een collectieve oplossing te vinden om tot een definitieve oplossing te komen voor het issue. Als oplossing presenteert de commissie het herverzekeren van het claimrisico op de internationale markt. De commissie schrijft dat "het mogelijk is dit risico in zijn totaliteit af te dekken tegen een premie die door de sector als geheel te dragen valt". Het herverzekeren zou een signaal van levensvatbaarheid naar buiten toe zijn en voor een groot deel de onzekerheid over de waardering van verzekeraars wegnemen.

Reactie Verbond

Met de compensatieregelingen die individuele verzekeraars met consumentenstichtingen zijn overeengekomen, is het issue beleggingsverzekeringen op collectief niveau reeds maximaal geadresseerd. Verzekeraars spannen zich in om met individuele klanten te komen tot oplossingen voor resterende problemen en met hen tot afspraken te komen voor de toekomst. Inmiddels verdient het beeld van de effectiviteit van het nazorgbeleid bijstelling: vrijwel alle verzekeraars hebben de doelstellingen voor niet opbouwende polissen gehaald en werken hard om ook met de volgende groepen klanten tot verbeteringen in hun situatie te komen. Dit is voor verzekeraars het centrale spoor om de discussie over beleggingsverzekeringen met klanten constructief af te sluiten. In hoeverre de optie van het herververzekeren van het claimrisico interessant is voor het betrokken verzekeringsbedrijf en haar polishouders, zal op maatschappijniveau beoordeeld moeten worden. Een branche brede aanpak lijkt hier – ook vanwege concurrentiele aspecten en gezien de grote diversiteit van portefeuilles – minder de voor de hand te liggen.

11. Afhandeling massaclaims

De commissie stelt voor om in het wetsontwerp voor de aanpassing van de Wet Collectieve Afwikkeling Massaschade de mogelijkheid op te nemen van een zogeheten 'limited fund' oplossing, conform Amerikaanse wetgeving.

Reactie Verbond

Deze aanbeveling ontstijgt naar de mening van het Verbond de verzekeringssector alleen. Het Verbond ziet weinig meerwaarde in nader onderzoek naar deze mogelijkheid, omdat casuïstiek per klant en product sterk uiteen zal lopen. Dat maakt het allerm minst zeker dat claims generiek definitief kunnen worden afgewikkeld. Bovendien geldt ook hier dat inzicht moet zijn in de hoogte van de claim om resultaat te kunnen bereiken.

12. Innovatie op de schademarkt

De commissie constateert dat de schademarkt een concurrerende en innovatieve markt is, en dat er geen melding is gemaakt van problemen. "Dat geeft vertrouwen voor de toekomst, waarin zich nieuwe risico's aandienen, zoals klimaatverandering en cybercrime". Tevens geeft de commissie aan dat belangrijke thema's voor de sector preselectie en big data zijn.

Reactie Verbond

Het Verbond ondersteunt de constatering van de commissie. De schadeverzekeringssector staat voor uitdagingen in de vorm van nieuwe risico's, waarbij innovatie van groot belang is. Die innovatie is al volop gaande.